Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії **Кувіка Ганна Олександрівна**, 1988 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2011 році Київський національний торговельно-економічний університет за спеціальністю «Менеджмент», спеціалізація «Менеджмент готельно-ресторанного бізнесу». Завершує акредитовану освітньо-наукову програму «Економіка сталого розвитку» за спеціальність 051 Економіка. Термін завершення навчання 30 вересня 2025 року.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом в.о. ректора Волинського національного університету імені Лесі Українки Міністерства освіти і науки України, м. Луцьк від 26 лютого 2025 року № 132-з, за рішенням вченої ради Волинського національного університету імені Лесі Українки (протокол № 2 від 25 лютого 2025 року) у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради	Наталії Павліхи, доктора економічних наук, професора, професора кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами Волинського національного університету імені Лесі Українки,
Рецензентів	Ірини Цимбалюк, доктора економічних наук, професора, професора кафедри менеджменту Волинського національного університету імені Лесі Українки, Тетяни Шматковської, кандидата економічних наук, доцента, доцента кафедри обліку і оподаткування Волинського національного університету імені Лесі Українки,
Офіційних опонентів	Людмили Матвійчук, доктора економічних наук, професора, завідувача кафедри туризму та готельно-ресторанної справи Луцького національного технічного університету, Сергія Нездоймінова, кандидата економічних наук, доцента, доцента кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу Одеського національного економічного університету

на засіданні 7 травня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» Кувіці Ганні Олександрівні на підставі публічного захисту дисертації «Організаційно-економічні

засади відновлення конкурентоспроможності сфери гостинності України» за спеціальністю 051 «Економіка».

Дисертацію виконано у Волинському національному університеті імені Лесі Українки Міністерства освіти і науки України, м. Луцьк.

Науковий керівник – Лариса Черчик, доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, що є завершеною науковою працею, в якій подано нове розв'язання наукової проблеми відновлення конкурентоспроможності сфери гостинності України. Уперше запропонований мультидисциплінарний підхід до формування організаційно-економічних засад відновлення конкурентоспроможності сфери гостинності забезпечує наукову новизну дослідження, що дозволяє комплексно враховувати економічні, екологічні та соціальні чинники в процесах повернення або підвищення здатності сфери гостинності загалом і закладів, що її формують, зокрема, успішно конкурувати на ринку після періоду спаду чи кризи шляхом створення нових або удосконалення чинних продуктів і послуг, адаптації та модернізації бізнес-моделей для забезпечення їх відповідності новим конкурентним умовам та сучасним економічним трендам економіки вражень, цифрової та поведінкової економіки, інклюзивного і сталого розвитку. Змістовно обґрунтовано організаційно-економічний механізм відновлення конкурентоспроможності сфери гостинності як сукупності взаємопов'язаних управлінських, економічних, технологічних та соціальних інструментів і методів, що діють синхронно для досягнення стратегічної мети – відновлення та зміцнення конкурентних переваг та забезпечення прийнятного рівня конкурентоспроможності з урахуванням внутрішніх ресурсів і зовнішніх впливів. Ідентифіковано конкурентні переваги сфери гостинності в Україні в контексті трендів сучасного розвитку, якими є цифрова трансформація та інновації в гостинності; екологічна сталість та зелені ініціативи; персоналізація та індивідуальність обслуговування; глобалізація та розширення географічного покриття; збільшення попиту на альтернативне житло; зосередженість на здоров'ї та добробуті гостей; економіка вражень; зміна споживчого підходу; безпека та гігієна; розвиток концепції «готель як місце соціальних зустрічей». Визначені тренди покладені в основу матриці джерел конкурентних переваг, що забезпечили визначення відповідних кожній базовій концепції гостинності стратегічних конкурентних переваг.

Дисертація відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії,

затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

У дисертаційній роботі чітко окреслено мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження, а також наведено характеристику методичного інструментарію, що забезпечує належний рівень наукової обґрунтованості отриманих результатів. Структура дисертації відповідає типовим вимогам до оформлення науково-кваліфікаційної роботи: вступ, три розділи (теоретичний, аналітичний, проектний), висновки, список використаних джерел та додатки.

Оформлення рукопису здійснено державною мовою, згідно з чинними нормативними вимогами до написання дисертацій. У роботі наявні всі необхідні елементи, передбачені пунктом 6 Порядку, зокрема: обґрунтування наукової новизни, формулювання практичного значення результатів, зазначення апробації результатів дослідження на наукових конференціях і в публікаціях, що відповідають вимогам постанови.

Здобувачка має 15 наукових публікацій за темою дисертації, з них 4 – у формі статей у наукових виданнях, що відповідають вимогам пунктів 8 і 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами). Зокрема, серед них 4 статті опубліковано у наукових фахових виданнях України, включених до категорії «Б», що відповідає вимогам пункту 9 щодо публікацій у рецензованих наукових виданнях, включених до переліку МОН України. Одна стаття опублікована у міжнародному науковому виданні, яке індексується в базі даних Web of Science, що відповідає вимогам щодо міжнародного рівня апробації результатів (п. 8). Інші 10 публікацій мають апробаційний характер і представлені у вигляді тез доповідей на всеукраїнських і міжнародних науково-практичних конференціях, що свідчить про активну участь здобувачки в науковій комунікації та обговоренні результатів дослідження. Усі публікації виконані за темою дисертаційної роботи, що підтверджується відповідністю їх змісту структурним елементам дисертації:

1. Черчик Л., Кувіка Г. Сутність і складові менеджменту конкурентоспроможності закладів сфери гостинності. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки.* 3, 35 (2024), 102–112.
2. Kuvika G. Methodological approaches to assessing the competitiveness of hospitality establishments (Методичні підходи до оцінки конкурентоспроможності закладів сфери гостинності). *Management*. Vol. 38 No. 2 (2023). С. 107–120.
3. Кувіка Г. (2024). Критерії визначення конкурентоспроможності закладів сфери гостинності. *Трансформаційна економіка: журнал.* Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут. № 1 (06). С. 33-36.

4. Кувіка Г. (2024). Стратегічні альтернативи відновлення конкурентоспроможності сфери гостинності України. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки.* 3, 39 (Nov. 2024), 109–117.
5. Cherchyk, L.; Begun, S.; Khumarova, N.; Kuvika, G. (2023). Retrospective Statistical Study of Dependencies in The Formation of Tourist Flows. *Економіка Екологія Соціум*, 7, 41-54.

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти та висловили зауваження:

Голова разової спеціалізованої вченої ради Наталія ПАВЛІХА, доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами Волинського національного університету імені Лесі Українки. Зауваження відсутні.

Рецензент Ірина ЦИМБАЛЮК, доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту Волинського національного університету імені Лесі Українки. Зауваження: 1. У роботі (п.п. 1.1) пропонується визначення сфери гостинності як соціо-еколого-економічної системи, однак бракує деталізації механізмів її адаптації до зовнішніх кризових факторів, таких як війна чи економічна криза. 2. У дисертації (п.п. 1.3) наголошується на важливості інклюзивного підходу, однак недостатньо висвітлено питання залучення соціально вразливих груп населення до функціонування сфери гостинності, зокрема як працівників чи партнерів. 3. Оцінка конкурентоспроможності регіонів (п.п. 2.2) базується переважно на кількісних показниках, але не враховано якісні аспекти, наприклад, рівень задоволеності клієнтів чи репутацію закладів, що могло б надати оцінкам більшої комплексності. 4. У розроблених рекомендаціях (п.п. 3.1) значний акцент зроблено на інноваційних підходах, однак недостатньо розкрито питання джерел фінансування для впровадження цих інновацій у регіонах із низьким рівнем розвитку сфери гостинності. 5. Матриця стратегічних альтернатив, наведена в роботі (п.п. 3.2), потребує більш детального розгляду практичних прикладів її реалізації на рівні конкретних регіонів, що дозволило б забезпечити краще розуміння її прикладного потенціалу.

Рецензент Тетяна ШМАТКОВСЬКА, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Волинського національного університету імені Лесі Українки. Зауваження: 1. У параграфі 1.3 «Концептуальні засади відновлення конкурентоспроможності сфери гостинності» 1-го розділу охарактеризовано основні форми відновлення конкурентоспроможності сфери гостинності України. Проте в реаліях сучасності, окрім викладених у роботі, в науковій літературі та стратегічних документах розглядаються такі форми як регенерація, ревіталізація, відбудова. Уточнення їх змісту дозволило б розширити інструментарій організаційно-економічного механізму відновлення конкурентоспроможності сфери гостинності в Україні. 2. Параграф 1.2 (с. 45-59) під

назвою «Конкурентоспроможність як об'єкт наукового дослідження у відновленні сфери гостинності» не містить ілюстративних матеріалів (схем, таблиць, графічних зображень тощо). Доцільно було б додати графіки або діаграми, які б ілюстрували внесок сфери гостинності в економіку, а також використати інфографіку для відображення тенденцій і структурних змін у досліджуваній галузі, що надало б змогу підвищити візуалізацію подання інформації, пришвидшити її сприйняття та рівень наочності. 3. Доцільно було детальніше проаналізувати, які саме чинники призвели до критичної зміни структури туристичних потоків в Україні після 2009 року. 4. На Рис. 2.2 «Динаміка туристичних потоків за 2000-2008 роки» (с. 118) не зазначено назву осі ординат. На рис. 2.3. (с. 119), рис. 2.5 (с. 122) не зазначено одиниці виміру щодо оцінювання структури туристичних потоків. На рис. 2.7 «Динаміка туристичних потоків за 2000-2020 роки» (с. 128) не зазначено одиниці виміру щодо чисельності виїзних, в'їзних і внутрішніх туристів, хоча інтуїтивно є розуміння, що мались на увазі саме особи. 5. Додаткового пояснення потребує виділення 10-ти сучасних трендів, які впливають на розвиток сфери гостинності (розділ 3, п. 3.1 «Напрями формування конкурентних переваг сфери гостинності в Україні в контексті трендів сучасного розвитку»).

Офіційний опонент Людмила МАТВІЙЧУК, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи Луцького національного технічного університету. Зауваження: 1. У прикладних розробках, зокрема в запропонованих стратегічних альтернативах і організаційно-економічному механізмі відновлення конкурентоспроможності сфери гостинності, відсутні конкретні інструменти чи рекомендації, які б безпосередньо враховували принципи інклюзивності або сприяли забезпеченню доступності послуг для вразливих категорій населення. Врахування таких аспектів у подальших дослідженнях дозволить значно посилити соціальну спрямованість і практичну значущість наукової роботи, особливо зважаючи на збільшення людей з інвалідністю через військові дії росії в Україні. 2. У процесі дослідження не здійснювалося емпіричне врахування думки основних стейкхолдерів, зокрема споживачів послуг, представників бізнесу сфери гостинності, органів місцевого самоврядування тощо. Доцільним було б доповнення теоретичних положень та практичних рекомендацій результатами соціологічного опитування або анкетування, що дозволило б підвищити прикладну значущість та обґрунтованість висновків щодо реального стану та потреб сфери гостинності. 3. Доцільним було запропонувати конкретні шляхи удосконалення інституційного забезпечення процесів відновлення конкурентоспроможності гостинності, зокрема шляхом формування інклюзивних інституцій, які враховують інтереси широкого кола учасників ринку, забезпечують прозорість, ефективну взаємодію бізнесу та держави, що суттєво підвищило б прикладну цінність дослідження. 4. Окремі положення ієрархії стратегічних альтернатив розвитку сфери гостинності (с. 160-173), зокрема щодо типових

конкурентних стратегій (ІІІ рівень), залишаються дещо узагальненими. Наприклад, доцільно було б більш чітко конкретизувати, які саме види суб'єктів підприємництва сфери гостинності (готелі, ресторани, туроператори тощо) відповідають певним типам стратегій – фокусування, спеціалізації чи лідерства за витратами. Це посилило б прикладний характер напрацювань. 5. Окремі терміни, використані у роботі, потребують уніфікації. Так, наприклад, автор у ході дослідження доводить коректність застосування терміну «сфера гостинності», а не «індустрія гостинності», оскільки, найперше, масштаби розвитку її в Україні не набули того рівня, як в багатьох країнах світу, про що свідчить статистика за параметрами частки вкладу в ВВП, зайнятих у цій сфері, темпів росту (с. 32). Проте, в подальшому дослідженні вживаються поняття «сфера гостинності», «індустрія гостинності», «галузь гостинності», що іноді використовуються як синоніми, а іноді – з різним змістовним навантаженням. Доцільно було б чітко визначити їх співвідношення та застосовувати єдиний термін для подальшого використання, що забезпечило б чіткішу термінологічну послідовність дослідження.

Офіційний опонент Сергій НЕЗДОЙМІНОВ, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу Одеського національного економічного університету. Зауваження: 1. Оригінальними та актуальними вважаємо авторські підходи щодо визначення сфери гостинності як складної соціо-еколого-економічної системи (п. 1.1). Проте в роботі немає уточнення змістовного наповнення цих складових щодо сфери гостинності (соціальної, екологічної, економічної), що потребує додаткової аргументації. 2. Важливо було б визначити інституційні чинники середовища гостинності для формування організаційно-економічного механізму відновлення конкуретноспроможності сфери гостинності в Україні. 3. Аналіз публікацій авторки свідчить, що йшов постійний науковий пошук, оскільки частина напрацювань не ввійшла в повному обсязі в дисертацію, що потребує додаткових пояснень. Зокрема, в статті «Retrospective Statistical Study of Dependencies in The Formation of Tourist Flows», висунуті цікаві наукові гіпотези щодо аналізу впливу економічних чинників на динаміку внутрішніх туристичних потоків в Україні, які можна було б розвинути в дисертації. На нашу думку, розширення авторської методики завдяки якісним показникам секторальної економіки, додало б комплексності результатам дослідження. 4. Запропонований інструментарій організаційно-економічного механізму для реалізації стратегічних альтернатив відновлення конкурентоспроможності сфери гостинності (параграф 3.3, табл. 3.5, с. 183–184) є дещо обмеженим в контексті підвищення якості послуг. Вважаємо за доцільне розширити запропонований інструментарій сертифікацією готельних послуг відповідно до стратегічних напрямів, спрямованих на формування конкурентних переваг. 5. Список використаних джерел (285 найменувань) не містить нормативно-законодавчих актів, що регулюють господарську діяльність закладів

сфери гостинності, має місце технічна помилка щодо опису джерела і цитування у списку.

Результати відкритого голосування:
«За» - 5 членів ради,
«Проти» - немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує **Ганні Кувіці** ступінь доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».
Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової
спеціалізованої вченої ради Наталія Павліха